

Til:

Akademikerne
post@akademikerne.no

Oslo, 15.08.2013
Ref.:916/13/ER

Vedrørende Høring: - Nye regler for uførepensjon som er tilpasset ny uføretrygd i folketrygden og nye regler for skattelegging av uføreytelser.

Norsk Psykologforening vil beklage at utredningen ikke tar for seg en fremtidig uføretrygd basert på bruttoprinsippet. Videre i denne høringen vil vi konsentrere oss om detaljene på den nettorordningen som er foreslått.

Nettoordningens påvirkbarhet

En nettoordning vil gjøre den samlede uføretrygd påvirkbar av hva som skjer med folketrygden. Både en nedskjæring, og potensielt en økning, i folketrygden vil føre til en tilsvarende endring i samlet offentlig uføretrygd og folketrygd. Dette er nytt. Det vil imidlertid bare påvirke den delen av inntekten som «stammer fra» inntekt under 6G.

Trygd for inntekter mellom 6 – 12 G, er 69 %, mot tidligere 66 %. Endringen er motivert av at trygden for fremtiden skal beskattes som vanlig lønnsinntekt. Dvs. at det skal betales full trygdeavgift (7,8%) mot tidligere 4,7%. Det kan være enklere å fastsette prosentsetningen i hele prosentene, men det vil allikevel være et tap på rundt 1.000 kr per år, for de med pensjonsgrunnlag på 12 G.

Fribeløpet settes likt folketrygdens fribeløp, og det skilles ikke lenger mellom vanlig arbeidsinntekt og tilfeldig inntekt. Så vidt vi kan se må det være OK.

Minste-trygd

Ny minimumstrygd settes til 20 % i den offentlige tjenstepensjon (i motsetning til folketrygdens 50 %, evt. 40 %). Det har tidligere ikke vært noen minsteprosent i pensjonskassens regelverk. Det må vel anses å være relativt vanskelig å argumentere for at det skal være lavere enn 20 %.

Omregningstidspunkt 67 år vs. 70 år

Uføretrygden omregnes til alderstrygd ved 67 år mot tidligere 70 år. (Tilsvarende at potensiell tjenestetid regnes til fylte 67 år, og ikke 70 som nå). På den ene side er dette et standpunkt i motsatt retning av det talte mål om at folk skal arbeide lengst mulig. Samtidig er det på den annen side en tendens til at folk pensjonerer seg tidligere enn før. Denne tendensen kan imidlertid være motivert av det svært ufordelaktige i å arbeide for aldersgruppen 67 -70 år for offentlig ansatte.

Med en levealdersjustert pensjon er det sannsynlig at folk vil stå lenger. Det vil da virke rart om omregningstidspunktet er tidligere for uføretrygd. Det er ikke redegjort for hvor mange som påvirkes av denne endringen for de ulike aldersgrupper som er ansatt i staten. Utredningen sier riktignok at for «et klart flertall vil endringen ikke ha betydning». Dette relaterer seg sannsynligvis til de som i dag

er uføre. Gir det sjelden utslag på samlet opptjeningstid så får en vurdere det, selv om alderspensjonstidspunktet vil komme til å gå opp.

Et annet hensyn en bør ta er om dette kan gi overslagseffekt for full opptjeningstid i en fremtidig alderspensjon. Vi vil tro at spørsmålet om overslagseffekt er det viktigste. Dette taler for å sette grensen på 67 år. 30 års opptjening i tjenstepensjonens alderspensjon er viktig.

Arbeidsavklaringspenger

Personer med arbeidsavklaringspenger fra folketrygden. Her påpeker utredningen at det blir et tap etter skatt for inntektsgruppen 300 – 500.000 på rundt 650 kr, men at en får et økende tap for høyere inntektsgrupper på opptil 11.000 kr for inntekt på 12G. Dette utgjør om lag 1,1 % av tidligere inntekt (mere av trygden). Dette er et betydelig tap, selv om det er begrenset til 4 – 5 år. Det ville være ønskelig å unngå slike uintenderte effekter.

«Frysing» av uføretrygden ved arbeidsforsøk

I dag gis bare (med varierende lengde) «frysing» av uføretrygd når det er avtalt med nav. Ved en ny uføretrygd vil en få et skille mellom uføregrad og utbetalt pensjon. En kan derfor få automatisk hvilende pensjonsrett fra OfTP tilsvarende som fra folketrygden. Utredningen er på dette punkt er imidlertid noe uklar ved at den også sier at dette bare gjelder kortere arbeidsforsøk. Ordningen er god og vil fremme at flere går tilbake til mer arbeid.

Sluttlønn – høyeste lønn

Typisk akademikerkarriere innebærer at en har relativt stor lønnsvekst i første del av karrieren. Blir en ufør i første halvdel av den yrkesaktive perioden, er det naturlig å bruke sluttlønn som pensjonsgrunnlag. Dette til tross; en kommer dårligere ut med en nettomodell enn en bruttomodell. Dersom en brukte folketrygdens beregningsgrunnlag som er 3 av de siste 5 år, ville en komme enda dårligere ut.

Blir en ufør i slutten av sin yrkeskarriere er det ikke sikkert at en har topplønn, men en vil ofte tre til side, og har en lavere lønn. Alternativt vil en være en mellomfase før en igjen tar på seg mer krevende jobber (med høyere lønn). (Eks. på det siste vil være de som etter en del praksisår går ned i lønn fordi de holder på med en doktorgrad. Et annet eks vil være fleksibilitet i (leder)- jobber). Det ville gi en svært lite fleksibel ordning om en ikke beholdt den høyere lønn som pensjonsgrunnlag, slik det er i dag. På dette området er det grunn for fortsatt å bruke et annet beregningsgrunnlag enn folketrygden.

Det er noe uklart hva staten går inn for når det gjelder sluttlønnsprinsippet. Det kan se ut som de foreløpig beholder det, men at de fjerner dagens regler om uttelling for tidligere høy inntekt. Begrunnelsen for dette siste er at uføreordningen innrettes mot å erstatte bortfall av inntekt på uføretidspunktet (se s.14 i utredningen). Det er viktig å holde fast ved dagens ordning.

Skal uføreordningen bli en ren forsikringsordning?

Det medfører bl.a. at tjenestetid ikke vil påvirke størrelsen på ytelsene. Det vil også medføre at en ikke har rett til en oppsatt uførepensjon dersom en slutter. Det er, så vidt en kan forstå, en relativt lav uføreytelse som utbetales som oppsatt uførepensjon. Det er også et spørsmål om høyeste lønn (moderert sluttlønn) vil være dekket. Det vil være naturlig å fortsette ordningen som den er.

Staten sparer

Som arbeidsgiver sparer staten betydelige midler på omleggingen. Spareaspektet er ikke noe argument for de innstramminger som foretas og er heller ikke nevnt som begrunnelse for omleggingen. Det er verdt å merke seg for å bevare ordninger som ansees gode.

Med vennlig hilsen

For Norsk Psykologforening

Eilert Ringdal